

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
ОБРАЗОВАНИЕ
2021-2027

**ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“
2021-2027**

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

BG05SFPR001-3.002

„ОТ ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ КЪМ ЗАЕТОСТ“

2024

Съдържание

1. Наименование на програмата:	3
2. Наименование на приоритета и специфичната цел:	3
3. Номер и наименование на процедурата:	3
4. Измерения по кодове:	3
5. Териториален обхват:	3
6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:	4
7. Индикатори (показатели):	7
8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата и разпределение по категория региони (ако е приложимо):	12
9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:	12
10. Процент на съфинансиране:	12
11. Допустими кандидати:	12
12. Допустими партньори:	14
13. Дейности, допустими за финансиране:	15
14. Категории разходи, допустими за финансиране:	21
14.1. Условия за допустимост на разходите	22
14.2. Допустими разходи	24
14.3. Недопустими разходи	26
15. Допустими целеви групи (ако е приложимо):	27
16. Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо):	28
17. Хоризонтални принципи:	33
18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо):	34
19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения:	34
20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо):	34
21. Ред за оценяване на проектни предложения:	34
22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения:	35
23. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения:	36
24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване:	36
25. Краен срок за подаване на проектните предложения:	37
26. Допълнителна информация:	37
27. Приложения към Условията за кандидатстване:	39

1. Наименование на програмата:

Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. (ПО)

2. Наименование на приоритета и специфичната цел:

Приоритет 3. Връзка на образованието с пазара на труда

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета - Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, в т.ч. предприемачески и цифрови умения също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване

3. Номер и наименование на процедурата:

BG05SFPR001-3.002 „ОТ ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ КЪМ ЗАЕТОСТ“

4. Измерения по кодове¹:

Код по измерение: Област на интервенция: 150

Код по измерение: Форма на подкрепа: 01

Код по измерение: Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост: 33

Код по измерение: Допълнителни вторични тематични области във връзка с ЕСФ+: 01, 10

Код по измерение: „Равенство между половете във връзка с ЕСФ+/ЕФРР/КФ/ФСП: 02

5. Териториален обхват:

Дейностите следва да се изпълняват на територията на Република България.

По отношение на проучването на международния опит при провеждане на дуално обучение във висшето образование, е допустимо част от тези дейности да се изпълняват на територията на други страни-членки на ЕС, както и на територията на страни от Европейското икономическо пространство и на територията на Швейцария, при условие че операцията допринася за целите на програмата².

Резултатите от изпълнението на операцията следва да се ползват на територията на Република България.

¹ Съгласно Приложение I на Регламент (ЕС) 2021/1060 за процедурата: код 150 Подкрепа за висшето образование (с изключение на инфраструктурата); код 01 Безвъзмездни средства; код 33 Без териториална насоченост; код 01 Принос към зелени умения и работни места и „зелена“ икономика; код 10 Преодоляване на предизвикателствата, установени в рамките на европейския семестър; код 02 Интегриране на принципа на равенство между половете.

² На основание чл. 63, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ROP) и на основание чл. 58, ал. 2 от ЗУСЕФСУ

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

Основната цел на процедурата е постигане на динамично съответствие между търсенето и предлагането на специалисти с висше образование.

Специфичните цели са:

- ✓ Подобряване на практическите умения на студентите в съответствие с потребностите на пазара на труда;
- ✓ Насърчаване въвеждането на дуално обучение във висшето образование;
- ✓ Укрепване на връзките между висшите училища и работодателите и повишаване на ефективността на партньорства между тях.

Едно от най-големите предизвикателства по отношение на висшето образование е осигуряването на съответствието му с уменията и професиите, необходими на пазара на труда. През последните години се наблюдава ускоряваща се и трудно предвидима динамика на пазара на труда. Технологичните промени и скоростта на иновациите съществено променят изискванията към необходимите за пазара на труда компетентности. Редица традиционни професии изчезват и се появяват нови, автоматизацията води до поляризация на пазара на труда, като се наблюдава засилено търсене както на професии, изискващи високи аналитични и социални умения, така и на не-рутинни професии в сферата на обслужването и социалната подкрепа. Конкуренцията за работна ръка и таланти днес е глобална. Всички тези процеси са съпроводени от нарастване на социалните неравенства в глобален мащаб и затрудняване на включването на определени групи в пазара на труда.

Подкрепата по процедурата ще бъде насочена към преодоляване на нуждите от инвестиции с висок приоритет, очертани като **специфични за страната в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.**, за подобряване на качеството и приложимостта по отношение на пазара на труда на висшето образование, включително на съвместните научноизследователски дейности и стажовете в предприятия.

Както е посочено в **Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030**³, през последните години са предприети целенасочени действия за ограничаване броя на студентите в конкретни професионални направления с излишък на кадри, както и за повишаване на приема в специалности с доказан недостиг на квалифицирани специалисти. Увеличаването на съгласуваността между потребностите на бизнеса и обществото, от една страна, и учебните планове и програми във висшето образование от друга, остава ключов аспект на политиките. Ще се стимулира по-тясното сътрудничество и комуникацията между частния и публичния сектор в рамките на учебния процес. Подобряването на релевантността на пазара на труда и качеството на висшето образование е от изключително значение за България и в контекста на ситуацията след пандемията от COVID-19.

По данни на **Обзора на образованието и обучението за 2022 г. за България**⁴, въпреки усилията на българското правителство за повишаване на съответствието на висшето образование с пазара на труда, преходът от образование към заетост все още се осъществява трудно. Най-голям е броят на завършилите висше образование в областта на бизнеса и

³ <https://www.minfin.bg/bg/1394>

⁴ <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2022/bg/>

администрацията (23,6 %), образованието (14,4 %), социалните и поведенческите науки (9,9 %), инженерните науки и техническите професии (9,2 %) и здравеопазването (8,8 %). Проследяването на професионалната реализация на висшестите показва, че 53 % от тях са работили на позиции, изискващи висше образование (увеличение с почти 10 % в сравнение с 2014 г.). Тези данни се потвърждават и в **Доклада на ЕК за България за 2023 г.**⁵, където се констатира, че процентът на завършилите висше образование е нисък, а процентът на завършилите висше образование в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) е един от най-ниските в ЕС. Съобразно Националната карта на висшето образование в Република България се наблюдава относително продължителна тенденция за подобряване на показателите за реализация на завършилите на пазара на труда, включително:

о Делът на завършилите, които се реализират на позиция, за която се изисква висше образование, се увеличи от 47% през 2015 г. до близо 51% през 2020 г. и 54% през 2022 г.

о Делът на завършилите, които имат принос към осигурителната система⁶, се увеличи от близо 76% през 2013 г. до близо 81% през 2020 г. и 83% за 2022 г.

о Средният осигурителен доход на завършилите се увеличи от 868 лв. през 2013 г. до 1373 лв. през 2020 г. и 1646 лв. през 2022 г.

о Безработицата сред завършилите намаля от 4.15% през 2013 г. до 2.79% през 2020 г. и 2.5% през 2022 г.

Тази по-добра реализация на завършилите на пазара на труда съвпадна както с период на общо подобрене на показателите на българската икономика в условията на членство в ЕС, така и с процеси на намаляване на броя на студентите и завършилите и на реструктуриране на разпределението на студентите по професионални направления в рамките на системата на висшето образование в страната, целящи подобряване на връзката на висшето образование с пазара на труда. Пандемията не успя да прекъсне тенденцията на подобрене освен при безработицата, където се отчете влошаване, но само временно.

По отношение на подобряване на качеството и приложимостта на висшето образование на пазара на труда, в **Доклада на ЕК за България за 2023 г. и в Обзора на образованието и обучението за 2022 г. за България** е отбелязано, че по ЕСФ+ ще бъде оказана подкрепа за пилотно въвеждане на дуалното образование във висшето образование, което потвърждава, че дуалното обучение е ключов елемент за подобряване на съответствието на системата за висше образование с пазара на труда и съответни мерки са заложили в Стратегията за развитие на висшето образование.

В **Доклада на Световна банка „Висшето образование в България: Ситуационен анализ и препоръки относно насоката на политиките“**⁷ от 2021 г. се посочва, че постигането на точния баланс между качество и съответствие, като същевременно се гарантира, че системата остава гъвкава и привлекателна, както и достъпна за различни профили студенти, е критично предизвикателство при всяко усилие за хармонизиране на предлаганите програми за висше образование. Най-същественото притеснение по отношение на адекватността на висшето

⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/2023-european-semester-country-reports_en

⁶ Индикаторът „Принос към осигурителната система“ показва дела на социално осигурените в България лица сред завършилите висше образование в страната български граждани през предходните 5 години.

⁷ <https://sf.mon.bg/?go=page&pageId=451>

образование в България е осигуряването на съответствие с уменията и професиите, необходими на пазара на труда. Прогнозите на българското правителство и приоритетите за развитие показват, че са необходими повече завършили специалности в областта на STEM, особено ИКТ. И все пак, нивото на завършилите бизнес специалности и право продължава да бъде високо в страната, докато броят на завършилите в сферата на ИКТ и ключови области като математика, инженерни, технически и природни науки все още е нисък.

Съгласно **Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 - 2030 г.**⁸ сред основните предизвикателства, свързани с ускоряващата се динамика на пазара на труда, са:

- 1) Разминаване между потребностите на пазара на труда и характера на получаваната във висшите училища подготовка по отношение както на знания (необходимост от междудисциплинарни знания и интердисциплинарна подготовка), така и на умения и компетентности (необходимост от фокусиране на образователния процес върху придобиването на аналитични, дигитални и социални компетентности);
- 2) Необходимост от създаване на постоянен и ефективен механизъм за своевременни промени в учебните планове и програми с оглед на динамичния пазар на труда и общественото развитие;
- 3) Необходимост от развитие на по-гъвкави форми на обучение, включително въвеждане на 3-годишно обучение за придобиване на образователно-квалификационната степен "бакалавър", както и на форми на обучение с активно участие на представители на бизнеса;
- 4) Изоставане във времето и липса на гъвкавост при въвеждането и управлението на съвременни дисциплини и специалности;
- 5) Необходимост от утвърждаване на ученето през целия живот като приоритет в развитието на висшето образование;
- 6) Необходимост от осигуряване на висока квалификация на целия академичен състав чрез постоянно актуализиране на знанията, уменията и компетентностите на преподавателите

Настоящата процедура пряко подкрепя подобряване на връзката на висшето образование с потребностите на пазара на труда и кореспондира на приоритетните области и цели за развитие на висшето образование, заложи в **Стратегията за развитие на висшето образование**, по-конкретно с дейностите и мерките на *цел 1. Разработване на устойчив механизъм за осъвременяване на съществуващите и създаване на нови учебни програми, цел 2. Въвеждане на съвременни, гъвкави и ефективни форми на обучение и цел 7. Изграждане на ефективна връзка образование-наука-бизнес* от стратегията.

Настоящата процедура е „**операция от стратегическо значение**“ по смисъла на чл. 2, т. 5 от Регламент (ЕС) 2021/1060. Нейното изпълнение ще допринесе за подкрепа на висшето образование и връзката му с пазара на труда и ще се реализира като дългосрочна процедура със системен ефект на територията на цялата страна.

⁸ <https://web.mon.bg/bg/143>

Чрез осигуряване на допълнителна практическа подготовка на студенти и обучение в реална работна среда процедурата ще допринесе за осигуряване на допълнителни възможности на завършващите висше образование за по-успешна реализация на пазара на труда.

Настоящата процедура има допълващ ефект към изпълнението на процедури „Студентски практики – Фаза 1“ и „Студентски практики - 2“, финансирани по ОПНОИР, като осигурява възможност за продължаване на подкрепата за допълнително практическо обучение на студенти.

Процедурата допълва и проект EDU-LAB, финансиран по Програмата за транснационално сътрудничество „Дунав“, като поставя фокус върху концепцията за споделяне на ресурси между висшите училища и други институции, в т.ч. работодатели.

Мерките за допълнително практическо обучение на студенти по процедурата допълват подкрепата по програма Еразъм +, която финансира стажове на студенти в предприятие, изследователски институт, лаборатория, организация или друго подходящо работно място в чужбина за подобряване на резултатите от обучението им и за развитието на преносими умения.

В рамките на процедурата няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. Недопускането на дублиране на дейности и целеви групи ще се съблюдава както на етап кандидатстване (чрез декларации и проверки за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проекта (чрез проверки за двойно финансиране, анкетни карти и др.).

7. Индикатори (показатели)⁹:

Отчитайки етапните цели до 2024 г. и целевите стойности на индикаторите за изпълнение по Приоритет 3, СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква д) на Програма „Образование“, Конкретният бенефициент се ангажира да постигне следните етапни цели (до края на 2024 г.) и целева стойност на индикаторите до края на периода на изпълнение на процедурата:

Общи индикатори за изпълнение:

- ЕЕС010 Участници със средно образование (ISCED 3) или образование след средното образование (ISCED 4) – 46 768

<i>от които</i>	Етапна цел 2024 г.	Целева стойност
<i>в Регион в преход (ЮЗР)</i>	2 900	14 498
<i>в По-слабо развитите региони</i>	6 454	32 270

⁹ показатели съгласно чл.16 Рамка на изпълнението от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Индикаторът измерва броя на студентите, които са преминали допълнително практическо обучение в реална работна среда и броя на студентите, които са получили подкрепа за развитие на предприемачески умения и компетентност по процедурата.

От тях:

о Микро индикатор ИПЗ.13. Брой студенти, получили подкрепа за практическо обучение – 40 099.

<i>от които</i>	Етапна цел 2024 г.	Целева стойност
<i>в Регион в преход (ЮЗР)</i>	2 486	12 431
<i>в По-слабо развитите региони</i>	5 534	27 668

Микро индикаторът измерва броя на студентите, които са преминали допълнително практическо обучение в реална работна среда по процедурата.

Един студент може да бъде отчетен в целевата стойност на индикатора само веднъж, независимо от броя на допълнителните практически обучения в реална работна среда, в които е бил включен по процедурата.

- ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите) – 935

<i>от които</i>	Етапна цел 2024 г.	Целева стойност
<i>в Регион в преход (ЮЗР)</i>	58	290
<i>в По-слабо развитите региони</i>	129	645

Индикаторът измерва броя на студентите от маргинализирани групи¹⁰, в т.ч. роми, които са включени в дейности по процедурата.

- ЕЕСО11 Участници с висше образование (ISCED 5 до 8) – 170

<i>от които</i>	Целева стойност
<i>в Регион в преход (ЮЗР)</i>	53
<i>в По-слабо развитите региони</i>	117

¹⁰ За целите на процедурата „маргинализирани групи“ са студенти, които са в риск от дискриминация, поради комбинация от различни характеристики, като например етническа принадлежност, религия или вяра, здравословно състояние, увреждане, или поради това, че са мигранти, лица, търсещи или получили международна закрила, лица, които живеят в безработни домакинства, бездомни или засегнати от жилищно изключване.

Индикаторът измерва броя на българските преподаватели, които, в рамките на процедурата, успешно са завършили обучение.

Етапните цели и целевите стойности на общите индикатори за изпълнение ЕЕС010, ЕЕС011 и ЕЕС015 следва да се планират и отчитат в съотношение 31% за Регион в преход към 69% за По-слабо развитите региони, като се има предвид, че без значение от това в кой район е местоположението на представителите на целевите групи, те имат принос към изпълнението на целите на процедурата като цяло.

Специфичен индикатор за изпълнение по програмата:

- SOI 3.4 Брой висши училища, въвели дуална форма на преподаване – 5

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	1
в По-слабо развитите региони	4

Индикаторът измерва броя на висшите училища, които са разработили методически указания за въвеждане на дуално обучение, и са въвели дуална форма на преподаване в поне едно професионално направление.

Целевата стойност на специфичен индикатор за изпълнение SOI 3.4 следва да се планира и отчита спрямо различните категории региони за планиране от ниво NUTS 2, като се има предвид в кой район е местоположението на висшето училище, основното звено или филиалът по чл. 25 от ЗВО, въвел дуална форма на преподаване.

Специфични индикатори за изпълнение по процедурата:

- ✓ 3.2.1. Допълнително практическо обучение на студенти в област на висше образование „педагогически науки“ – 6 960

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	2 158
в По-слабо развитите региони	4 802

Индикаторът измерва броя на допълнителните практически обучения в реална работна среда, които са проведени в рамките на настоящата процедура, за студенти, обучаващи се в област на висше образование „педагогически науки“.

- ✓ 3.2.2. Допълнително практическо обучение на студенти в област на висше образование „технически науки“ – 6 490

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	2 012
в По-слабо развитите региони	4 478

Индикаторът измерва броя на допълнителните практически обучения в реална работна среда, които са проведени в рамките на настоящата процедура, за студенти, обучаващи се в област на висше образование „технически науки“.

- ✓ 3.2.3. Допълнително практическо обучение на студенти в област на висше образование „природни науки, математика и информатика“ – 2 580

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	800
в По-слабо развитите региони	1 780

Индикаторът измерва броя на допълнителните практически обучения в реална работна среда, които са проведени в рамките на настоящата процедура, за студенти, обучаващи се в област на висше образование „природни науки, математика и информатика“.

Целевите стойности на специфичните за процедурата индикатори за изпълнение 3.2.1, 3.2.2 и 3.2.3 следва да се планират и отчитат в съотношение 31% за Регион в преход към 69% за По-слабо развитите региони, като се има предвид, че без значение от това в кой район е местоположението на представителите на целевите групи, те имат принос към изпълнението на целите на процедурата като цяло.

Специфични индикатори за резултат по процедурата:

- SRI 3.1 Ученици и студенти, започнали да търсят работа – 13 366;

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	4 144
в По-слабо развитите региони	9 222

Индикаторът измерва броя на студентите, които са получили подкрепа за допълнително практическо обучение в реална работна среда и са започнали да търсят работа в рамките на процедурата или 6 месеца след приключване на процедурата.

„Студенти, започнали да търсят работа“ трябва да се разбира като студенти, които обикновено са без работа, но са на разположение да започнат работа и активно търсят работа, дори и все още да не са напуснали образователната система. Лицата, които са се

регистрирали в дирекции „Бюро по труда“ към Агенция по заетостта като търсеци работа лица, винаги трябва да се броят, дори ако не са готови веднага да започнат работа.

- SRI 3.2. Брой студенти, които се обучават в дуална форма – 2 594

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	432
в По-слабо развитите региони	2 162

Индикаторът отчита броя на студентите, които се обучават в дуална форма на обучение, от стартиране на процедурата до 1 година след нейното приключване. В целевата стойност на индикатора се включват и студентите, които са участвали в апробирането на дуално обучение.

- SRI 3.3. Участници, които остават в образование – 30 062

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	9 319
в По-слабо развитите региони	20 743

Индикаторът отчита броя на студентите, които са получили подкрепа по процедурата и са продължили своето образование, непосредствено след приключване на процедурата.

Целевите стойности на специфични индикатори за резултат SRI 3.1 и SRI 3.3 следва да се планират и отчитат в съотношение 31% за Регион в преход към 69% за По-слабо развитите региони, като се има предвид, че без значение от това в кой район е местоположението на представителите на целевите групи, те имат принос към изпълнението на целите на процедурата като цяло.

Целевата стойност на специфичен индикатор за резултат SRI 3.2 следва да се планира и отчита спрямо различните категории региони за планиране от ниво NUTS 2, като се има предвид в кой район е местоположението на висшето училище, в което се обучат студенти в дуална форма.

Важно!

Всички индикатори за изпълнение и за резултат са задължителни и следва да се включат в проектното предложение, като етапните/целевите стойности следва да съответстват като минимум на посочените по-горе стойности!

Това изискване е критерий от комплексната оценка на проектното предложение. При неизпълнение на одобрени индикатори, съгласно чл. 70, ал. 1, т. 7 на Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ), финансовата подкрепа със средства от ЕФСУ може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция.

Всяка една дейност от проектното предложение следва да бъде обвързана със съответния индикатор съгласно Приложение IV към Условиата за кандидатстване.

Кандидатът и партньорите е необходимо да представят към документите, които се подават на етап кандидатстване, **Декларация на кандидата/партньора (Приложение I към Условието за кандидатстване)**, в която се декларира съгласие за ползване и разпространение на обобщените данни по проекта от Управляващия орган (УО) и от НСИ, (което е задължително условие за НСИ, съгласно Регламент 223/2009 за предоставяне на статистически данни), както на етап кандидатстване, така и за целия период на изпълнение на програмата.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата и разпределение по категория региони (ако е приложимо):

Общият бюджет по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е, както следва:

187 247 591 лева

Средства от ЕСФ+

149 667 913 лева

Национално съфинансиране

37 579 678 лева

Управляващият орган си запазва правото да не предостави изцяло посочената по-горе сума, в случай че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс.

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

По настоящата процедура няма изискване за **минимален размер** на безвъзмездната финансова помощ.

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за проекта по настоящата процедура – 187 247 591 лева

10. Процент на съфинансиране¹¹:

По настоящата процедура не се изисква съфинансиране от страна на кандидата и партньорите.

11. Допустими кандидати:

Кандидат и съответно Конкретен бенефициент по настоящата процедура по смисъла на чл. 25, ал. 1, т. 2 и Глава трета, раздел III от ЗУСЕФСУ е Министерството на образованието и науката (МОН), в съответствие с решение за одобрение на Методология и критерии за подбор на операция „От висше образование към заетост” от проведено на 22 ноември 2023 г. Второ заседание на Комитета за наблюдение на Програма „Образование“ 2021-2027 г.

¹¹ Посочва се процентът на безвъзмездната финансова помощ (европейско и национално съфинансиране) и на съфинансирането от страна на бенефициентите (ако е приложимо).

Всички висши училища следва да бъдат поканени от Конкретния бенефициент за включване в процедурата като партньори по открит, прозрачен, в достатъчна степен публичен, недискриминационен и безусловен начин.

В рамките на изпълнение на проекта Конкретният бенефициент, чрез екипа за организация и управление в рамките на непреките дейности, следва да осъществява мониторинг на резултатите от дейностите по проекта и на удовлетвореността на целевите групи от участието им в дейности по проекта. Извън екипа за организация и управление, Конкретният бенефициент следва да се отчита регулярно пред Комитета за наблюдение на Програма „Образование“.

Конкретният бенефициент следва да осигури балансирано териториално разпределение на средствата по настоящата процедура, при спазване на изискванията за разпределение на бюджета на процедурата по категории региони за планиране от ниво NUTS 2 (т.е. максимум 63 283 595 лв. от общия бюджет на процедурата (преки и непреки разходи) може да бъде планиран и отчетен към категория Регион в преход (Югозападен район)), като ресурсите от по-слабо развитите региони могат да се използват и за региони в преход (и обратно), при условие че допринасят за постигането на Специфичната цел по чл. 4, пар. 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2021/1057.

Процедурата чрез директно предоставяне на конкретен бенефициент се осъществява съгласно разпоредбите на чл. 26, ал. 1 и чл. 43-44 от ЗУСЕФСУ и съответните разпоредби за този тип процедура от ПМС № 23 от 13 февруари 2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 - 2027 г. (Обн. ДВ. бр.16 от 17 февруари 2023г.).

Кандидатът по процедурата чрез директно предоставяне трябва:

- да е пряко отговорен за изпълнението на дейностите по проекта;

и

- да разполага с необходимия административен капацитет, който гарантира успешното изпълнение на дейностите по проекта.

Административен капацитет – Екипът за организация и управление на проекта на централно ниво следва да бъде съобразен със спецификата и обема на заложените дейности. Изборът на експерти в екипа за организация и управление на проекта на централно ниво е в съответствие с Указания на УО на ПО 2021-2027 г. за конкретния бенефициент МОН относно изискванията за сформирани екипи за организация и управление на проекти (**Приложение VI към Условието за кандидатстване**). Членовете на екипа за организация и управление на проекта на централно ниво, за които са представени автобиографии (5-те основни позиции в екипа за организация и управление на проекта на централно ниво) имат най-малко 1 година опит в управлението и/или изпълнението на проекти и/или сходни с настоящите дейности. В съответствие с Указанията на УО на ПО кандидатът е обосновал необходимостта от експерти за организация и управление на ниво висше училище. За доказване на административен капацитет кандидатът следва да представи автобиографии по образец (**Приложение III към Условието за кандидатстване**) на следните 5 основни позиции в екипа за управление на проекта на централно ниво (ръководител на проекта; заместник-ръководител на проекта/водещи координатори по дейности; счетоводител на

проекта/ финансов координатор; координатор на екипите във висшите училища; експерт (видимост, прозрачност и комуникация).

Министерството на образованието и науката, чрез Дирекция „Управление и изпълнение на проекти“, в качеството на конкретен бенефициент, ще осигурява дейностите по организация и управление на проекта, отчитане и контрол на дейностите, съгласно административния договор за безвъзмездна финансова помощ. За участие в дейностите по организиране изпълнението на проекта, бенефициентът може да определи и други служители на МОН, извън тези в дирекция „Управление и изпълнение на проекти“, съобразно тяхната експертиза, професионален опит и компетентност, съгласно Указанията на УО на Програма „Образование“ 2021-2027 за конкретния бенефициент Министерство на образованието и науката относно изискванията за сформирани екипите за организация и управление на проекти (**Приложение VI към Условието за кандидатстване**).

За осъществяване на дейностите по организация и управление на проекта Конкретният бенефициент може да се подпомага и от външни експерти, назначени по утвърдено допълнително щатно разписание съгласно § 16, ал. 7 от Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за администрацията, съгласно Указанията на УО на Програма „Образование“ 2021-2027 за конкретния бенефициент Министерство на образованието и науката относно изискванията за сформирани екипите за организация и управление на проекти (**Приложение VI към Условието за кандидатстване**).

12. Допустими партньори:

По настоящата процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретен бенефициент **допустими партньори са всички висши училища в България.**

Партньорите висши училища трябва да са получили акредитация и да са създадени при условията и по реда на Закона за висшето образование.

Всички висши училища, заявили интерес за участие в проекта, следва да бъдат включени в проектното предложение като партньори.

На етап кандидатстване кандидатът следва да подаде към проектното предложение **Декларация за партньорство** (Приложение II към Условието за кандидатстване), попълнена и подписана съгласно образеца, в която се описва ролята на кандидата и партньорите. Декларацията се попълва от кандидата и от партньора за всяко заявено партньорство поотделно. При одобрение на проектното предложение за финансиране преди подписване на административен договор за безвъзмездна финансова помощ се представя **Споразумение за партньорство** (Приложение XIV към Условието за изпълнение).

Допустими асоциирани партньори на етап изпълнение са:

- Национално представителни организации на работодателите;
- Работодатели.

Изпълнители

На основание чл. 49, ал. 1 от ЗУСЕФСУ бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ може да възлагат на изпълнители – външни за тях лица, дейности по изпълнението и/или по

управлението на проект, когато това е предвидено в него за съответната дейност. Изборът на изпълнители е предмет на правилата, посочени в Глава четвърта „Специални правила за определяне на изпълнител от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ“ на ЗУСЕФСУ или Закона за обществените поръчки (ЗОП) и Правилника за неговото прилагане (ППЗОП). **Избраните изпълнители не са бенефициенти по проекта.**

13. Дейности, допустими за финансиране:

Дейностите, предвидени за изпълнение и съответните разходи в рамките на проектното предложение, следва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, да са с нестопански характер и да гарантират постигането на целите на Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. и специфичните цели и резултати на Приоритет 3 „Връзка на образованието с пазара на труда“, при оптимално съотношение между очакваните разходи и ползи.

Допустимите дейности по настоящата процедура трябва:

- Да не противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) 2021/1057, на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) 1296/2013, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонд за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;
- Да са насочени към изпълнението на целите на Приоритет 3 „Връзка на образованието с пазара на труда“ и на ПО;
- Да бъдат ясно обосновани и да имат конкретни цели;
- Да не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на Формуляра за кандидатстване от кандидата, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ;
- Да са подходящи, практични и последователни, и да съответстват на целите и очакваните резултати.

По настоящата процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са допустими за финансиране и е задължително да бъдат планирани, описани и обосновани от кандидата следните видове дейности и поддейности:

Дейност 1. Провеждане на допълнителни студентски практики на база оценка на кариерното ориентиране на студентите.

Дейността е насочена към провеждане на допълнително практическо обучение на студенти в реална работна среда, с фокус към студентите, които се обучават в области на висше образование „технически науки“, „педагогически науки“ и „природни науки, математика и информатика“, вкл. към повишаване на знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика. В рамките на процедурата е допустимо провеждането единствено на допълнително практическо обучение на студенти в реална работна среда, което не дублира или замества задължителното по учебен план практическо обучение, ако такова е

предвидено. Студентската практика задължително трябва да е свързана с обучението на студента в съответното професионално направление и да е на база оценка на кариерното ориентиране на съответния студент. Следва да се има предвид, че процедурата не създава задължения за наемане на студентите в последствие от страна на работодателите, при които са практикували.

Допустими обучаващи организации по дейност 1 са стопански и нестопански организации, научни организации, държавна и общинска администрация, училища и учебни организации, работодателски организации, други юридически лица, търговци по смисъла на Търговския закон, физически лица, занимаващи се със селскостопанска дейност, занаятчии, лица, извършващи услуги с личен труд или упражняващи свободна професия, които преди стартиране на съответното допълнително практическо обучение на студенти в реална работна среда са регистрирани в информационната система за студентските практики. Конкретният бенефициент трябва да опише подходът си за осигуряване на устойчивост по отношение внедрената по процедура „Студентски практики-Фаза 1“ на ОПНОИР информационна система <http://praktiki.mon.bg/sp>.

Допълнителното практическо обучение в реална работна среда се провежда с помощта и под контрола на служител на обучаващата организация - ментор, и при наставничеството на преподавател от висшето училище - академичен наставник. Академичният наставник извършва дейности по подпомагане, наблюдение и удостоверяване на допълнителното практическо обучение в реална работна среда, които се извършват чрез информационната система и на място в обучаващата организация. Менторът запознава студента с работната среда и спецификата на дейността в обучаващата организация и го подпомага в придобиването на специфични професионални умения, необходими за съответната позиция.

Студентската практика следва да се провежда в реална работна среда в рамките на 240 астрономически часа и да осигурява изпълнението на задачи, възложени от обучаваща организация-работодател, чрез ментора съгласно изготвена програма. Програмата за провеждането на студентската практика се изготвя съвместно от ментора и академичния наставник в съответствие със спецификите на съответната позиция.

Един студент може да премине през не повече от три допълнителни практически обучения в рамките на периода на изпълнение на проекта, съответно не повече от едно на учебна година. Независимо от броя на практическите обучения, в които е включен един и същи студент в рамките на процедурата, той може да бъде планиран и отчетен само веднъж в етапните цели и в целевите стойности на индикатор ЕЕС010 Участници със средно образование (ISCED 3) или образование след средното образование (ISCED 4) и микро индикатор ИПЗ.13. Брой студенти, получили подкрепа за практическо обучение. За разлика от горните два индикатора, когато конкретният бенефициент планира и отчита специфичните за процедурата индикатори 3.2.1. Допълнително практическо обучение на студенти в област на висше образование „педагогически науки“, 3.2.2. Допълнително практическо обучение на студенти в област на висше образование „технически науки“ и 3.2.3. Допълнително практическо обучение на студенти в област на висше образование „природни науки, математика и информатика“, целевите стойности на тези индикатори трябва да отчитат общия брой на допълнителните практически обучения в реална работна среда, които са проведени в рамките на настоящата процедура за всеки студент. Един ментор може да отговаря по едно и също време за не повече от 10 студенти, участващи в допълнително практическо обучение в реална работна среда.

Един академичен наставник може да отговаря по едно и също време за не повече от 15 студенти, участващи в допълнително практическо обучение в реална работна среда.

Дейност 2. Създаване на условия за въвеждане на дуално обучение във ВО, внедряване на система за проследяване на дипломираните висшисти и организиране на обучения, в т.ч. за придобиване на предприемачески умения

Поддейност 2.1. Проучване на международния опит при провеждане на дуално обучение и изготвяне на проекти на нормативни документи, ръководства, учебителни материали, образци на споразумения между ВУ, работодатели и обучаеми, с участие на социалните партньори

Поддейност 2.1 включва провеждане на проучване, при необходимост, и осъществяване на анализ на международния опит по отношение на въвеждането и начина на провеждане на дуално обучение, систематизиране и актуализиране на резултати от проведените проучвания на международен опит в рамките на ЕС, Европейското икономическо пространство или на Швейцария, осигуряване на актуални данни за нагласите на бизнеса и ВУ в страната за въвеждане на дуална форма за обучение във ВО, изготвяне на проект на нормативни документи и на методики, ръководства, учебителни материали, образци на споразумения между висши училища, работодатели и обучаеми за провеждане на дуално обучение във висшето образование с участието на работодатели.

Проучването на международния опит при провеждане на дуално обучение във висшето образование се провежда чрез мобилност на служители във висши училища и в министерство на образованието и науката в страни-членки на ЕС, и/или в страни от Европейското икономическо пространство и/или в Швейцария.

Поддейност 2.2. Пилотно въвеждане на дуално обучение във ВО

В рамките на поддейност 2.2 се предвижда:

- разработване и въвеждане¹² на учебни планове и учебни програми за дуално обучение на студенти в пилотни висши училища по приложими специалности, предимно - но не само - в областта на техническите науки, педагогически науки, природни науки, математика и информатика;
- обучение на академични наставници и ментори за дуално обучение на студенти;

Обученията на академични наставници трябва да са насочени към придобиване на знания, умения и компетентности за дуално обучение на студентите. Обученията на ментори трябва да бъдат насочени към повишаване на методическите им умения и уменията им за преподаване, с което да се гарантира ефективността на дуалното обучение на студентите.

- апробиране на дуално обучение на студенти;

В рамките на процедурата е допустимо единствено апробиране на дуално обучение на студенти до въвеждането му в нормативната уредба. Дуалното обучение на студенти се провежда при конкретен работодател в реална работна среда под ръководството на ментор, определен от работодателя, с който има сключено споразумение за партньорство за осъществяване/апробиране на дуално обучение на студенти, и при наставничеството на преподавател от висшето училище - академичен наставник. Академичният наставник

¹² „Въвеждане на разработените учебни планове и учебни програми“ е преподаването на студенти по учебните планове и програми за дуално обучение, които са разработени в рамките на процедурата.

извършва дейности по подпомагане, наблюдение и удостоверяване на дуалното обучение, които се извършват на място в обучаващата организация. Менторът запознава студента с работната среда и спецификата на дейността в обучаващата организация и го подпомага в придобиването на специфични професионални умения, необходими за съответната позиция.

Всеки ментор следва да осигури необходимото обучение чрез работа и подкрепа и съответно да допринесе за успешното завършване на обучението за студентите, на които е определен за ментор – чрез провеждане на инструктаж за безопасност, организиране на обучението чрез работа, поставяне на конкретни задачи, проверка на изпълнението им, предоставяне на отговори на конкретни въпроси на обучаемите, намиране на решение на конкретни казуси и др. Дуалното обучение по процедурата се провежда в пакети с минимална продължителност от 40 астрономически часа за един пакет и трябва да осигурява изпълнението на задачи, възложени от обучаваща организация-работодател, чрез ментора съгласно изготвена програма. Броят на пакетите за един студент се определя от Конкретния бенефициент/висшето училище, съобразно идентифицираните потребности. Програмата за провеждането на дуално обучение се изготвя съвместно от ментора и академичния наставник в съответствие със спецификите на съответната позиция.

- информационни кампании за популяризиране на дуалната система на обучение сред представители на бизнеса и академичната общност (в т.ч. студенти).

Поддейност 2.3. Допълнителни обучения на студенти и организиране на събития с участието на и за студенти

Поддейност 2.3 е насочена към:

- **Насърчаване на образователното предприемачество и иновациите във ВУ, стимулиране на социално ангажираните дейности на студентите и преподавателите** чрез промотиране на предприемачеството като възможност за кариерно развитие и подкрепа на бизнес идеите на млади предприемачи чрез създаване на клубове за социално предприемачество и иновации, основани на споделянето и оползотворяването на знания. Поддейност 2.3 включва различни форми на събития, насочени към генериране и самооценка на бизнес идеи, разработване на бизнес модели и бизнес планове за стартиране на собствен бизнес от студенти, запознаване на студентите с предприемаческия начин на мислене и процес на работа, провеждане на кампании за популяризиране на възможностите за финансиране на стартиращ бизнес. В рамките на поддейност 2.3 може да бъдат организирани събития с участието на студенти, абсолвенти и професионалисти от различни области за решаване на бизнес предизвикателства в реалния живот чрез прилагане на мултидисциплинарен подход, да бъдат организирани интер-, между- и трансдисциплинарни студентски екипи в партньорство между висшите училища, бизнеса и неправителствения сектор, които се основават на концепциите за споделено създаване на иновации (open innovation creation, co-creation).

- **Обучение на студенти за формиране на предприемачески нагласи, умения и компетентност**

В рамките на поддейност 2.3 се провеждат допълнителни обучения на студенти за формиране на предприемачески нагласи, умения и компетентност, вкл. допълнителни обучения по финансова грамотност като част от предприемаческата компетентност, с оглед създаване на условия за достъп на студенти от икономически и неикономически специалности до образователни продукти и съдържание за управление на личните финанси като фактор за

подобряване на качеството на живот. Обучението в предприемачески умения на студентите трябва да бъде насочено и към предизвикателства като зелени технологии, енергийна ефективност и околна среда, качество на живот, биоикономика и здраве, нови технологии и индустрии, с оглед осигуряване на необходимата подготовка на студентите и за създаване на нови работни места и бъдещи професии и пазари, особено в по-слабо развитите региони.

Поддейност 2.4. Обучение на преподаватели, кариерни консултанти, експерти по осигуряването на качеството и други служители във ВУ

Поддейност 2.4. включва обучения на преподаватели във висши училища за повишаване на проектната компетентност и култура за работа в европейски и други проекти и мрежи, вкл. в мултикултурна и многоезикова среда, обучения за въвеждане на образователни програми за насърчаване на предприемачеството и уменията за работа на студентите, обучения за преподаване на съдържание по финансова грамотност и управление на личните финанси. Поддейност 2.4 ще надгради и постигнатото в рамките на проекта START, съфинансиран по Програма „Еразъм+“, по отношение на разработените индикатори за качество на средата във висшите училища по отношение на нетрадиционните обучаеми, както и по отношение прилагането на механизми за валидиране на резултатите от предходно учене и използване на микрокредити. За тази цел се предвижда провеждане на обучения на преподаватели, кариерни консултанти, експерти по осигуряването на качество и други служители във висшите училища.

Поддейност 2.5. Внедряване на системата за проследяване на дипломираните висшисти, подкрепа на клубовете на завършилите, създаване на платформа за обмен на опит и подкрепа

Поддейност 2.5 следва да използва добрите практики по проект GRADE, финансиран по програма „Еразъм+“¹³ и включва провеждане на обучения на служителите на кариерните центрове във висшите училища за изготвяне и прилагане на вътрешни плавила за проследяване на дипломираните висшисти въз основа на изготвената Методика за проследяване на дипломираните висшисти; провеждане от кариерните центрове на висшите училища на ежегодни проучвания при спазване на принципите, посочени в Препоръка на Съвета от 20 ноември 2017 година относно проследяването на дипломираните лица като се използват резултатите по пилотната фаза на проекта на ЕК за създаване на Европейската мрежа за проследяване на дипломираните студенти; провеждане на срещи с дипломирани висшисти и др.

Освен описаните по-горе допустими видове преки дейности, всяко проектно предложение задължително трябва да включва и следните видове непреки дейности:

- Дейности за организация и управление

и

- Дейности за мониторинг и за видимост, прозрачност и комуникация и за установяване удовлетвореността на целевите групи от участието им в дейности по проекта.

¹³ Информация за проект [GRADE Graduate Realization and Analysis of Data on Education „Реализация на дипломираните лица и анализи на данни за образованието“](https://www.mon.bg/visshe-obrazovanie/mezhdunarodni-initsiativi-dokumenti-i-programi/proekt-grade-finansiran-po-programa-erazam/) може да бъде намерена на следния линк: <https://www.mon.bg/visshe-obrazovanie/mezhdunarodni-initsiativi-dokumenti-i-programi/proekt-grade-finansiran-po-programa-erazam/>

При описание на дейностите във Формуляра за кандидатстване, следва да се има предвид, че **непреките дейности не представляват отделни дейности**. Те следва да бъдат декларирани и обосновани от кандидата в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Непреки дейности“ на Формуляра за кандидатстване.

Дейностите за видимост, прозрачност и комуникация трябва да отговарят на условията и изискванията, описани в Дял IV, глава III „Видимост, прозрачност и комуникация“ на Регламент (ЕС) 2021/1060. В тази връзка конкретният бенефициент има задължение при дейностите за видимост, прозрачност и комуникация да указва произхода на финансирането чрез поставяне на емблемата на ЕС в съответствие с посочените технически характеристики съгласно чл. 47 и Приложение IX от Регламент (ЕС) 2021/1060, налични на следния линк: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/. Оперативни насоки за използване на емблемата на ЕС за периода 2021-2027 г. можете да намерите тук: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu-emblem-rules_en.pdf.

При изпълнение на дейностите за видимост, прозрачност и комуникация съгласно чл. 50 от Регламент (ЕС) 2021/1060 конкретният бенефициент следва:

- да публикува на уебсайта си и в социални мрежи, кратко описание на проекта, пропорционално на равнището на подкрепата, неговите цели и резултати, като откроява финансовата подкрепа от Съюза;
- да включва по видим начин текст, подчертаващ подкрепата от Съюза, в документите и комуникационните материали, свързани с изпълнението на проекта и предназначени за обществеността или за участниците;
- да поставя устойчиви табели или табла, ясно видими за обществеността, на които се откроява емблемата на Съюза в съответствие с техническите характеристики, посочени в приложение IX от Регламент (ЕС) 2021/1060, веднага щом започне физическото изпълнение на проекта, включващи физически инвестиции, или инсталирането на закупеното оборудване, с общ размер на разходите в размер над 195 583 лв. (левовата равностойност на 100 000 евро).
- да организира образователните институции, включени в проекта, да поставят на място, ясно видимо за обществеността, поне един хартиен плакат с минимален размер А3 или еквивалентен електронен екран с информация за проекта, подчертаващ подкрепата от ЕСФ+;
- да организира според случая поне една комуникационна проява или дейност като привлича своевременно за участие ЕК и УО¹⁴. Съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/1060, за операциите от стратегическо значение се прилагат специални мерки за мониторинг и комуникация. В тази връзка за операцията от стратегическо значение в рамките на непреките дейности за организация и управление, но извън екипа за организация и управление, се предвижда Конкретният бенефициент МОН да се отчита регулярно пред Комитета за наблюдение на Програма „Образование“. Съгласно чл. 50 от Регламент (ЕС) 2021/1060 Конкретният бенефициент МОН в рамките на дейностите за видимост, прозрачност и комуникация следва да организира според случая комуникационна/и проява/и или дейност/и,

¹⁴ Чл.50, §1, буква „д“ „За операции от стратегическо значение и операции с общ размер на разходите над 10 000 000 EUR според случая комуникационна проява или дейност и привличат своевременно за участие Комисията и отговорния управляващ орган.“

в които привлича своевременно за участие Европейската комисия и Управляващия орган на ПО.

В рамките на непрекъснатите дейности на етап изпълнение на проекта, Конкретният бенефициент трябва да гарантира спазването на правата, посочени в Хартата на основните права на ЕС¹⁵ и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания¹⁶.

Изборът на изпълнители следва да бъде извършван по открит, прозрачен, в достатъчна степен публичен и недискриминационен начин по смисъла на т. 89 – 96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз. При избора на изпълнител/и на дейностите по проекта, в случай че е приложимо, конкретният бенефициент следва да предвиди при възлагането на обществени поръчки прилагането на мерки за опазване на околната среда съгласно приложимите разпоредби на ЗОП и актовете по прилагането му и в съответствие с чл. 47, ал. 1 и чл. 63, ал. 1, т. 6 от ЗОП. Посочените дейности следва да са в съответствие с хоризонталните политики на Европейския съюз, посочени в т. 17 от Условието за кандидатстване. Съответствието с посочените хоризонтални политики ще бъде проследявано на етап изпълнение на проекта.

По силата на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, съответно кандидатът няма право да подава проектно предложение по процедурата за дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.

Недопускането на двойно финансиране на дейности и представители на целеви групи ще се спазва както на етап кандидатстване и на етап договаряне (чрез декларация), така и по време на изпълнението на проекта (чрез проверки за двойно финансиране, анкетни карти, справки за участниците. и др.). **За целта на етап кандидатстване кандидатът и партньорите попълват и подават Декларация на кандидата/партньора (Приложение I към Условието за кандидатстване).** В процеса на изпълнение на проекта, УО на ПО ще следи за демаркация с други програми и проекти с цел недопускане на двойно финансиране.

Управляващият орган има правото в процеса на оценка да отстрани недопустими дейности, както и дейности, които са свързани с недопустими разходи.

14. Категории разходи, допустими за финансиране:

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“, съгласно изискванията на Глава пета „Финансово управление и контрол“ от ЗУСЕФСУ и действащите подзаконови нормативни актове на Министерския съвет, които не противоречат на Закона, разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/1060, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2018/1046 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021-2027 г. и детайлно описани по-долу.

Бюджетът (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи.

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=ET>

¹⁶ <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135791921>

Стойността на допустимите разходи трябва да се основава на европейското и българското законодателство, да се базира на нормативно определени размери или на реални пазарни цени и да е в съответствие с предвижданите за финансиране дейности, както и с определените в настоящите Условия за кандидатстване размери на видове разходи.

По време на оценката на проектното предложение е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат корекции в бюджета. Несъответствието между предвидените дейности и видовете заложен разходи, както и дублирането на разходи могат да наложат и изискването на допълнителни разяснения и информация от страна на оценителната комисия до кандидата. Освен тях, корекции на бюджета могат да се извършат и при наличие на недопустими дейности и/или разходи, неспазване на заложените в настоящите условия за кандидатстване правила или неспазване на определените от УО размери на единични разходи и еднократни суми по процедурата. Управляващият орган може да извърши или изиска от кандидата корекции в секция. 7 „Бюджет (в лева)“ от Формуляра за кандидатстване във връзка с установени в процеса на оценката недопустими и/или необосновани разходи и дейности.

14.1. Условия за допустимост на разходите

За да бъдат допустими разходите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1) Да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства.

Съгласно чл. 33 от Регламент (ЕС) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г.:

- принципът на икономичност изисква ресурсите за осъществяване на дейностите да бъдат осигурени своевременно, в подходящо количество и качество при най-добра цена;

- принципът на ефикасност се отнася до най-доброто съотношение между използваните ресурси, предприетите дейности и постигнатите резултати;

- принципът на ефективност е свързан със степента на осъществяването на набелязаните конкретни цели и постигането на планираните резултати посредством предприетите дейности.

2) Да бъдат извършени след датата на представяне на Програма „Образование“ 2021-2027 на Европейската комисия по реда на чл. 63 от Регламент (ЕС) 2021/1060, в срока за изпълнение на проекта и да са свързани с дейности, които не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от кандидата, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ;

3) Да са в съответствие с категориите разходи, включени в Условията за кандидатстване и условията за изпълнение по настоящата процедура, както и в съответствие с одобреното проектно предложение (чл. 57, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ);

4) за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на Приложение XIII от Регламент (ЕС) 2021/1060 и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) 2021/1060 (чл. 57, ал. 1, т. 7 от ЗУСЕФСУ);

- 5) Да са действително платени (т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на ДДС), не по-късно от датата на подаване на междинното/окончателното искане за плащане от страна на бенефициента и не по-късно от 31.12.2029 г. В случаите по чл. 55, ал. 1, т. 2, т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ (прилагане на формите по чл. 53, §1 буква б), буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060), разходите са допустими, ако действията, представляващи основание за възстановяването им, са извършени в срока за допустимост по чл. 63, т. 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060);
- 6) Да не надхвърлят праговете за съответната категория разходи, посочени в раздел 14.2 от настоящите Условия за кандидатстване и в одобрения проект (чл. 57, ал. 1, т. 3 от ЗУСЕФСУ);
- 7) Да се отнасят за реално доставени продукти, извършени услуги, строителни и монтажни работи и положен труд (чл. 57, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ);
- 8) Да са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство (чл. 57, ал. 1, т. 5 от ЗУСЕФСУ);
- 9) Да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система (чл. 57, ал. 1, т. 6 от ЗУСЕФСУ);
- 10) Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи (освен в случаите на опростено отчитане на разходи чрез формите по чл. 55, ал. 1, т. 2-4 от ЗУСЕФСУ);
- 11) Да са извършени от допустим по настоящата процедура бенефициент и да са за дейности, съответстващи на предвидените в одобрения проект (чл. 57, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕФСУ);
- 12) Да са за услуги и/или доставки, за които изборът на изпълнител е извършен законосъобразно, в съответствие с действащото национално законодателство и правото на Европейския съюз;
- 13) Да са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи (чл. 57, ал. 1, т. 8 от ЗУСЕФСУ, когато е приложимо);
- 14) Да не са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджети, или от средства на Европейското икономическо пространство.

Бюджетът (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) трябва да отразява допустимите разходи, които са свързани с изпълнението на проекта.

Разходите за възстановим ДДС във връзка с изпълнението на проекта са недопустими за съфинансиране от ЕФСУ. Допустим е единствено разходът за данък върху добавената стойност, който не е възстановим съгласно националното законодателство. Допустимостта на разходите за Данък върху добавената стойност по проектите се определя от кандидата и от партньорите в съответствие с Указания на министъра на финансите НФ-1/09.01.2024 г. за третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), Фонд "Убежище, миграция и интеграция" (ФУМИ), Фонд "Вътрешна сигурност" (ФВС), програмата по Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП), както и на средствата за финансиране на подхода "Водено от общностите

местно развитие" от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ВМР) на ЕС, за програмен период 2021 – 2027 г.“.

14.2. Допустими разходи

Допустимите разходи следва да са извършени законосъобразно и не трябва да противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) 2021/1057 за ЕСФ+, Регламент (ЕС) 2021/1060 за общоприложимите разпоредби за ЕФСУ, Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Постановление на Министерски съвет № 86 от 01.06.2023 г. за определяне на националните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 – 2027 г. (ДВ. Бр. 49 от 06.06.2023 г.), както и всички други закони и подзаконовни нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство и настоящите Условия за кандидатстване.

Допустими по процедурата са следните видове разходи:

I. Стандартна таблица на разходите за единица продукт

1. Разходи за провеждане на студентски практики

Прилага се единичен разход за допълнително практическо обучение на студент в реална работна среда с продължителност от 240 астрономически часа в размер на 920 лв., който се състои от два компонента:

- стипендия за практикуващия студент в размер на 600 лв.;
- присъщи преки разходи в размер на 320 лв.

2. Разходи за проучване на международния опит (мобилност на персонал)

Прилагат се единичните разходи от програма Еразъм¹⁷ съгласно актуалната Версия 1 (2024 г.): 28.11.2023, които са подробно описани в приложение IX (ТЕРЕС-ВО).

3. Разходи за апробиране на дуално обучение

Прилага се единичен разход за **един студент, който участва в апробиране на дуално обучение с продължителност от 40 астрономически часа в размер на 153 лв.**, който се състои от 2 компонента:

- стипендия за студента в размер на 100 лв.;
- присъщи преки разходи в размер на 53 лв.

Размерите на единичните разходи за допълнително практическо обучение на студент в реална работна среда и за апробиране на дуално обучение на студент може да се актуализират от УО при промяна с нормативен акт на размерите на разходите, които са използвани за изчислението на единичните разходи. Ако при изменение на ПМС № 90/2000 г. отпаднат разпоредбите за определяне на конкретен размер на стипендията и присъщите преки разходи за допълнително практическо обучение на студент, Управляващият орган може да извърши актуализация на горепосочените единични разходи като отчита индекса на разходите за труд за сектор „Образование“ съгласно данните от НСИ или Евростат (средна годишна промяна

¹⁷ Сумите се актуализират съгласно последната версия на Ръководството за програма Еразъм+.

спрямо базовата 2020 година), ако този подход не противоречи на действащата нормативна уредба. За да се отрази очакваната актуализация на единичните разходи, при планирането на разходите в бюджетен ред 1 и бюджетен ред 3, конкретният бенефициент следва да приложи коефициент на индексирание съгласно Приложение IV. Помощна таблица за попълване на бюджет в ИСУН към Условието за кандидатстване.

II. Разходи за услуги

4. Разходи за организиране и логистика на събития и обучения

За всички планирани разходи в бюджетен ред 4, кандидатът задължително следва да приложи оферти за услуги и/или проучвания в интернет от минимум два източника за доказване съответствието на планираните разходи с пазарните цени за съответния вид услуга. От представените оферти и/или проучвания в интернет за услуги следва да е видно наименованието им, цена и вида на валутата. При извършени проучвания в интернет за услуги следва да се предоставят хиперлинкове към съответните интернет базирани източници и файл със снимка на екрана за удостоверяване съответствието на заложените от кандидата и партньорите разходи с пазарните цени. От предоставената снимка на екран следва да са видни дата и час на влизането на интернет страницата, която се ползва за референт.

Разходите за възнаграждения на лектори, модератори и друг персонал, който е ангажиран с провеждането на събития и обучения по процедурата, следва да се планират и отчитат в бюджетен ред 5.

III. Единна ставка

5. Преки разходи за персонал

Сумата в бюджетен ред 5 се изчислява като единна ставка в размер на 20 % се приложи върху сумата на разходите в бюджетните редове в раздел I.

6. Непреки разходи

Сумата в бюджетен ред 6 се изчислява като единна ставка в размер на 15 % се приложи върху сумата на разходите в бюджетни редове 1, 2, 3 и 4.

Единните ставки в бюджетни редове 5 и 6 се прилагат както при подготовка на проектните предложения, оценка на бюджетите на проектните предложения, така и при определяне размерите на допустимите разходи в процеса на изпълнение и при окончателното плащане по проекта.

Размерите на разходите по процедурата са обосновани в Приложение IX. Таблица на единичните разходи и еднократни суми по процедура BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ (ТЕРЕС-ВО) и придружаващи документи към Условието за кандидатстване.

При изготвянето на бюджета кандидатът следва да се съобрази с посочените в Приложение X ограничения по видове разходи, както и да посочи връзката на разходите с кодове, дейности и индикатори съгласно **Приложение IV. Помощна таблица за попълване на бюджет в ИСУН към Условието за кандидатстване.**

При попълването на Приложение IV. Помощна таблица за попълване на бюджет в ИСУН към Условието за кандидатстване и съответно при въвеждането на бюджета на проектното предложение в ИСУН всички разходи следва да се записват като разходи само за КБ-МОН с

цел намаляване на административната тежест за бенефициента. При изпълнението на проекта средствата се разпределят между конкретния бенефициент и партньорите в съответствие с подписаните споразумения за партньорство – Приложение XIV към Условието за кандидатстване.

За целите на оценката на проектното предложение, кандидатът следва да обоснове в Помощната таблица за попълване на бюджет в ИСУН планираните разходи за проучване на международния опит (мобилност на персонал), за апробиране на дуално обучение, за организиране и логистика на събития и преките разходи за персонал в съответствие с Практическите указания за изготвяне на бюджета на проектно предложение при кандидатстване по процедура BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ (Приложение IV към Условието за кандидатстване).

ВАЖНО!

При изготвяне на бюджета кандидатът следва да планира и впоследствие да отчети максимум 63 283 595 лв. от общия бюджет на процедурата (преки и непреки разходи) към категория Регион в преход (Югозападен район), като най-малко 36% от предвидения финансов ресурс за региона в преход следва да бъдат инвестирани извън област София-град. Останалите средства следва да се планират и отчетат към категория По-слабо развити региони (Северозападен район, Северен централен район, Североизточен район, Югоизточен район, Южен централен район), като доколкото е възможно поне 50% от средствата за всички по-слабо развити региони на страната се разпределят общо за Северозападен, Северен-централен и Североизточен райони за планиране, съгласно поет ангажимент на България в Споразумението за партньорство за програмен период 2021-2027 г.

Кандидатът носи цялата отговорност за верността на финансовата информация, представена в секция 7 „Бюджет (в лева)“ от Формуляра за кандидатстване.

ВАЖНО!

Документите и доказателствата, които трябва да бъдат представени на етап изпълнение на договора, за да се възстановят разходите, са посочени в **Условия за възстановяване на разходите (Приложение XVI към Условието за изпълнение)**.

14.3. Недопустими разходи

Независимо от гореизброените условия за допустимост на разходите, за недопустими ще се считат всички разходи, които са в противоречие с правилата за Европейските фондове за споделено управление (Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския социален фонд +, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Съвета относно определянето на общи разпоредби за ЕФСУ, Регламент (Евратом) 1046/2018 г. от 18 юли 2018 г., Постановление на Министерски съвет № 86 от 01.06.2023 г. за определяне на националните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 - 2027 г.

В допълнение към общите недопустими разходи съгласно приложимото законодателство, по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна помощ за недопустими се считат и следните видове разходи:

- разходи за дълготрайни материални и нематериални активи;
- разходи за комисионни, както и лихви по дългове;
- такси по обслужване на дългове и неустойки за забавени плащания;
- непредвидени разходи;
- разходи за закупуване на земя и сгради;
- разходи за транспортни услуги, подлежащи на компенсиране съгласно Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, за субсидиране на обществени пътнически превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и за издаване на превозни документи за извършване на превозите, приета с ПМС № 163 от 29.03.2015 г., обн., ДВ, бр. 51 от 7.07.2015 г.;
- разходи за консултантски услуги за разработване на проектното предложение;
- принос в натура;
- загуби от обмяна на валута;
- разходи за възстановим ДДС (съгласно чл. 8 и по смисъла на § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 86/2023 г.);
- разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;
- глоби, имуществени санкции, разходи и неустойки по правни спорове;
- разходи за дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ;
- всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите дейности по настоящата процедура, вкл. разходи за дейности, които не са описани във Формуляра за кандидатстване или за които от представеното описание не може да се прецени за коя дейност се отнасят и дали тя е допустима.

Управляващият орган може да нанесе корекции в бюджета на проекта (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) във връзка с установени в процеса на оценката недопустими дейности и разходи и/или несъответствия между предвидените дейности и видовете заложен разходи и/или дублиране на разходи и/или неспазване на заложените в настоящите условия за кандидатстване правила или ограничения по отношение на заложен процентни съотношения и прагове на разходите.

15. Допустими целеви групи (ако е приложимо):

- Студенти;
- Представители на академичния състав;

- Кариерни консултанти, експерти по осигуряването на качество и други служители във ВУ и МОН.

16. Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо):

По процедурата се предвижда финансиране за осъществяване единствено на дейности с нестопански характер.

По смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и съгласно съдебната практика на Европейския съд (Решение на Съда от 12 септември 2000 г. по съединени дела Pavlov и др., C-180/98 — C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, точка 74. Решение на Съда от 10 януари 2006 г. по дело Cassa di Risparmio di Firenze SpA и др., C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, точка 107) и Съобщение на Европейската комисия от 2016 г. - Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в Член 107, параграф 1 от ДФЕС, общественото образование, организирано в рамките на националната образователна система, финансирано и контролирано от държавата, може да се счита за неикономическа дейност.

Конкретният бенефициент Министерството на образованието и науката е държавен орган, който действа в качеството си на публичен орган за провеждане на държавната политика в областта на образованието и науката съгласно чл. 3 от Устройствения правилник на МОН, приет с ПМС № 11/03.02.2010 г. (посл. изм. ДВ, бр.20 от 9.03.2021 г.) В правомощията на специализираната администрация към министъра на образованието и науката съгласно чл. 45, т. 19 от Устройствения му правилник е да подпомага дейностите, свързани с практическите стажове и кариерното ориентиране на студентите. За дейностите за допълнително практическо обучение на студенти, бенефициентът МОН не попада в обхвата на понятието „предприятие“, тъй като планираните дейности се финансират и контролират от държавата и следователно нямат икономически характер.

Партньорите са висши училища, получили институционална акредитация и създадени при условията и по реда, определени съгласно Закона за висшето образование (ЗВО). Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗВО висшето училище е юридическо лице с предмет на дейност:

- подготовка на специалисти, способни да развиват и прилагат научни знания в различните области на човешката дейност;
- повишаване квалификацията на специалисти;
- развитие на науката, културата и иновационната дейност.

В съответствие с чл. 8, т. 1 и чл. 10, ал. 2, т. 7 от ЗВО държавата създава условия за свободно развитие на висшето образование, както и условия за достъп до висше образование, като разработва и осъществява национална политика за развитието на висшето образование и гарантира академичната автономия на висшите училища, а Министърът на образованието и науката упражнява контрол върху висшите училища по спазването на закона.

Дейност 1 е насочена към провеждане на допълнителни студентски практики на база оценка на кариерното ориентиране на студентите. В съответствие с чл. 10в, ал. 1 от Постановление № 90 на МС от 26.05.2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации (обн., ДВ, бр. 44 от 2000 г., посл. изм. и доп. ДВ, брой 93 от 7 Ноември 2023 г.) студентите от държавните и частните висши училища могат да получават стипендии, при провеждане на

студентска практика извън предвидената по учебен план практическа подготовка. В чл. 10в, ал. 5 от това постановление на МС (в сила от 12 Юли 2019 г.) е предвидено, че „средствата по ал. 1 и ал. 2 се осигуряват от бюджетите на висшите училища, целеви средства или с финансиране от Европейските структурни и инвестиционни фондове“. Видно от § 13 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС № 90 от 2000 г., същото е издадено на основание чл. 9, ал. 3, т. 8 от Закона за висшето образование (ЗВО). Съгласно чл. 9, ал. 1 от Закона за висшето образование „държавата упражнява функциите си по управлението на висшето образование чрез Народното събрание и Министерския съвет“, като в ал. 3 на тази разпоредба са посочени функциите на Министерския съвет (МС), свързани с утвърждаване на основните насоки на националната политика в областта на висшето образование. Част от функциите на МС, съгласно чл. 9, ал. 3, т. 8 от ЗВО, е да утвърди условията и реда за предоставяне на стипендии за студентски практики. Следва да се отбележи също, че съгласно § 14 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС № 90 от 2000 г. изпълнението на този нормативен акт се възлага на министъра на образованието и науката. В този смисъл провеждането на практическо обучение на студенти в реална работна среда, включително на допълнителна практическа подготовка извън предвидената по учебен план, е част от общественото образование, организирано в рамките на националната образователна система под контрола на държавата, упражняван чрез министъра на образованието и науката.

Организациите, в които ще се провеждат студентски практики, също имат изцяло обучителна функция, насочена към осигуряване на допълнителна практическа подготовка на студенти в реална работна среда, която не е свързана с икономическа дейност, дори организацията да може да се определи като „предприятие“ по основната си дейност. Обучителните организации не получават финансиране и няма да извършват разходи по настоящата процедура и въпреки че те обичайно извършват стопански дейности, тези дейности не се подпомагат с финансирането по процедурата. Това се обуславя от факта, че ролята на обучаващите организации в изпълнението на процедурата е единствено осигуряване на условия за провеждане на практическо обучение на студенти в реална работна среда и определяне на техни служители за ментори. От своя страна менторите сключват договори с висшите училища-партньори за подпомагане на студентите в придобиването на специфични професионални умения, необходими за съответната позиция, за което получават възнаграждение от партньора.

При осъществяване на обученията в реална работна среда по настоящата процедура не се допускат разходи за самостоятелно производство на продукция и нейната реализация на пазара вследствие престация на труд от студенти. По процедурата не е допустимо да бъде реализирана продукция на пазара, в случай че в резултат на изпълнението на дейностите се произведе такава, т.е. няма да бъде предоставено икономическо предимство на организациите, в които се извършват практическите обучения на студенти.

От друга страна партньорите, които имат договорни отношения с обучаващите организации, са длъжни да заложат тези условия като задължение към тях в договорите за осигуряване на работна среда за провеждането на практическо обучение на студенти.

В процеса на изпълнение на проекта Управляващият орган ще следи за включването на посочените по-горе изисквания в договорите между висшите училища и обучаващите организации.

Изпълнението на горните условия ще се гарантира чрез прилагане на контролните механизми на управляващия орган и бенефициента за проверка на допустимостта на разходите.

В процеса на изпълнение на проекта Управляващият орган ще следи за изпълнението на тези условия с цел недопускане на предимство на работодателите, предоставящи практическо обучение в реална работна среда.

По смисъла на т. 31, буква а) от Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ дейност 1 не попада в приложното поле на държавните помощи, поради което се изпълнява при условията на режим „не помощ“.

Дейност 2 и нейните поддейности са насочени към:

- създаване на условия за въвеждане на дуално обучение чрез проучване на международния опит и изготвяне на проекти на документи (поддейност 2.1) и пилотно въвеждане на дуално обучение във ВО (поддейност 2.2);
- разработване и актуализиране на учебни планове и програми (поддейност 2.2);
- организиране на обучения за преподаватели, кариерни консултанти, експерти по осигуряването на качеството и други служители във ВУ, както и на наставници за дуално обучение на студенти (поддейности 2.2 и 2.4);
- допълнителни обучения на студенти, в т.ч. за придобиване на предприемачески умения и др.(поддейност 2.3);
- организиране на събития с участието на и за студенти - провеждане на различни форми на събития с участието на студенти, абсолвенти и професионалисти от различни области за решаване на бизнес предизвикателства, генериране на бизнес идеи, разработване на бизнес планове и т.н.; провеждане на кампании за популяризиране на възможностите за финансиране на стартиращ бизнес (поддейност 2.3); провеждане на информационни кампании за популяризиране на дуалната система на обучение сред представители на бизнеса и академичната общност (в т.ч. студенти) (поддейност 2.2);
- внедряване на система за проследяване на дипломираните висшисти (поддейност 2.5).

Съгласно чл. 45, т. 9 и т. 21 от Устройствения правилник на МОН в правомощията на специализираната администрация към министъра на образованието и науката е да осигурява изпълнението на програми за модернизация на висшето образование (т.9) и да отговаря за изработването, актуализирането и прилагането на нормативните актове и на индивидуалните и общите административни актове в областта на висшето образование (т. 21). В тази връзка за дейностите, насочени към създаване на условия за въвеждане на дуално обучение във ВО, по-конкретно проучване на международен опит и разработване на нормативни и други документи за дуално обучение във ВО (поддейност 2.1), бенефициентът МОН не попада в обхвата на понятието „предприятие“, тъй като планираните дейности се финансират и контролират от държавата и следователно нямат икономически характер.

Съгласно чл. 39, ал. 2 от ЗВО, учебният процес във висшите училища се провежда по учебна документация за всяка специалност, която обхваща квалификационни характеристики по степени, учебен план, учебни програми на изучаваните дисциплини и ежегоден график на учебния процес. Те се изготвят от висшето училище (чл. 21, ал. 1, т. 4 от ЗВО). За партньорите – висши училища, разработването и актуализирането на учебна документация в рамките на поддейности 2.2 е част от системата на общественото образование, финансирано и контролирано от държавата. По смисъла на т. 31, буква а) от Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ разработването и актуализирането на учебни планове

и програми не попада в приложното поле на държавните помощи, поради което се изпълнява при условията на режим „не помощ“ от страна на партньорите – висши училища.

Съгласно чл. 6, ал. 5 от ЗВО, вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав има за цел да контролира, поддържа и управлява качеството на образованието в предлаганите области на висшето образование и професионални направления, както и на академичния състав. В тази връзка обучението на преподаватели и наставници за въвеждане на дуално обучение и на преподаватели, кариерни консултанти, експерти по осигуряването на качеството и други служители във ВУ, които са насочени именно към повишаване на качеството на образованието и респективно по-добра реализация на пазара на труда на завършващите студенти в рамките на поддейности 2.2 и 2.4, са част от системата на общественото образование, финансирано и контролирано от държавата. По смисъла на т. 31, буква а) от Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ тези поддейности не попада в приложното поле на държавните помощи, поради което се изпълнява при условията на режим „не помощ“ от страна на партньорите – висши училища.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗВО висшите училища са с предмет на дейност: подготовка на специалисти, способни да развият и прилагат научни знания в различните области на човешката дейност; повишаване квалификацията на специалисти; развитие на науката, културата и иновационната дейност. За партньорите висши училища допълнителните обучения на студенти и събитията с участието на и за студенти в рамките на поддейност 2.3 са част от системата на общественото образование, финансирано и контролирано от държавата, тъй като тяхната основна цел е да подготвят студентите да прилагат научените знания в бъдещата им професионална дейност. В тази връзка тези дейности не попадат в приложното поле на държавните помощи (т. 31, буква а) от Известието на Комисията.

Апробирането на дуално обучение на студенти (поддейност 2.2) също попада в обхвата на чл. 6, ал. 1 от ЗВО, тъй като има за цел да подобри практическите умения на студентите. Към настоящия момент липсва нормативна рамка за провеждане на дуално обучение на студенти в България, но същевременно дуалното обучение на студенти е очертано като приоритет на националната политика в областта на висшето образование и като част от мерките за засилване на сътрудничеството между висшите училища, бизнеса, професионалните организации и държавата при обсъждането на учебните планове и програми, практическата подготовка и кариерното ориентиране на студентите, планирани в Стратегията за развитие на висшето образование, наред с осигуряването на студентски стажове и практики (мярка 1.3.1 от Стратегията). В резултат на изпълнението на дейностите по процедурата се очаква дуалното обучение да бъде нормативно регламентирано и въведено в учебните планове за обучение на студенти. Отчитайки характера на дуалното обучение по принцип, а именно *обучение, в което наред с академичното обучение се натрупва и практически опит*, както и че този вид обучение на студенти в рамките на процедурата ще се осъществява извън учебния план, за целите на процедурата може да се приеме за сходно на допълнителното практическо обучение на студенти в реална работна среда.

Организациите, в които ще се апробира дуално обучение на студенти, имат изцяло обучителна функция, насочена към осигуряване на допълнителна практическа подготовка на студенти, която не е свързана с икономическа дейност, дори организацията да може да се определи като „предприятие“ по основната си дейност. Обучителните организации не получават финансиране и няма да извършват разходи по настоящата процедура и въпреки че те обичайно извършват стопански дейности, тези дейности не се подпомагат с

финансирането по процедурата. Това се обуславя от факта, че ролята на обучаващите организации в изпълнението на процедурата е единствено осигуряване на условия за провеждане на практическо обучение на студенти в реална работна среда и определяне на техни служители за ментори. От своя страна менторите сключват договори с висшите училища-партньори за подпомагане на студентите в придобиването на специфични професионални умения, необходими за съответната позиция, за което получават възнаграждение от партньора.

При осъществяване на дуално обучение по настоящата процедура не се допускат разходи за самостоятелно производство на продукцията и нейната реализация на пазара вследствие престация на труд от студенти. По процедурата не е допустимо да бъде реализирана продукцията на пазара, в случай че в резултат на изпълнението на дейностите се произведе такава, т.е. няма да бъде предоставено икономическо предимство на организациите, в които се извършва дуално обучение на студенти.

Партньорите, които имат договорни отношения с обучаващите организации, са длъжни да заложат тези условия като задължение към тях в договорите за осигуряване на работна среда за дуално обучение на студенти.

В процеса на изпълнение на проекта Управляващият орган ще следи за включването на посочените по-горе изисквания в договорите между висшите училища и обучаващите организации.

Изпълнението на горните условия ще се гарантира чрез прилагане на контролните механизми на управляващия орган и бенефициента за проверка на допустимостта на разходите.

В процеса на изпълнение на проекта Управляващият орган ще следи за изпълнението на тези условия с цел недопускане на предимство на работодателите, предоставящи дуално обучение на студенти.

По смисъла на т. 31, буква а) от Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ апробирането на дуално обучение на студенти (поддейност 2.2) не попада в приложното поле на държавните помощи, поради което се изпълнява при условията на режим „не помощ“.

Съгласно чл. 45, т. 11 от Устройствения правилник на МОН в правомощията на специализираната администрация към министъра на образованието и науката е да координира системата на висшето образование в контекста на Болонския процес и организира и подпомага връзките на висшите училища с пазара на труда в контекста на Лисабонската стратегия. В тази връзка за дейностите за внедряване на система за проследяване на дипломираните висшисти (поддейност 2.5) бенефициентът МОН не попада в обхвата на понятието „предприятие“, тъй като планираните дейности се финансират и контролират от държавата и следователно нямат икономически характер.

Когато допустимите партньори осъществяват и икономическа дейност, те следва да водят аналитична счетоводна отчетност, която еднозначно да разграничава икономическата от неикономическата дейност по отношение на активите, пасивите, приходите и разходите за тях. За целта на етап кандидатстване партньорите декларират тези обстоятелства. Преди сключване на административните договори за предоставяне на БФП партньорите представят счетоводна политика, от която да е видно наличието на разделение на неикономическа от икономическа дейност. На етап изпълнение УО ще осъществява контрол по прилагане на

горепосочените изисквания като проверява обстоятелствата за разделянето на място в счетоводството на партньорите.

Крайните получатели (целевата група) по процедурата са студенти, представители на академичния състав, кариерни консултанти, експерти по осигуряването на качество и други служители във ВУ. Същите не са стопански субекти, съответно дейностите, които ще осъществяват са изцяло насочени към обучение. Предвид крайната цел на процедурата, а именно подобряване на пригодността на завършващите висше образование към изискванията на пазара на труда и увеличаване на възможностите им за успешна реализация, дейностите не могат да бъдат дефинирани като такива със стопански характер, които биха могли да доведат до нарушаване на конкуренцията като елемент от фактическия състав на понятието „държавна помощ“.

Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по процедурата няма реално или потенциално скрито въздействие върху конкуренцията в рамките на общия пазар и търговията между страните-членки.

При избора на външни изпълнители ще бъдат прилагани процедури по реда на действащото законодателство в областта на обществените поръчки въз основа на открити, прозрачни и недискриминационни процедури.

Предвид гореизложеното, настоящата процедура не попада в обхвата на приложимите разпоредби за държавни помощи.

17. Хоризонтални принципи:

Изпълнението на дейностите по настоящата процедура следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

Кандидатът следва да аргументира в проектното предложение (в секция 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Принос на проектното предложение за реализиране на хоризонталните принципи на ПО“ и поле „Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“) как предложените дейности съответстват и допринасят за реализиране на хоризонталните принципи, както и да опише Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Механизмът трябва да съдържа информация за процеса по проверка за спазването на основните права (от страна на кандидата и партньорите) в рамките на цялостно изпълнение на проекта и документите за съответствие с основните права, включително да предвижда по време на изпълнение на проекта прилагането на „Контролен лист за проверка на потенциално нарушение на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“, разработен в съответствие с утвърдените Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС и Насоки за прилагане на Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания, налични на следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8220>.

Прилагането на заложените в проекта принципи ще се проследява на етап изпълнение на проектното предложение.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо):

Максималната продължителност на проекта, считано от датата на подписване на административния договор за предоставяне на БФП, е **60 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г.**

19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения¹⁸:

Неприложимо

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо)¹⁹:

Неприложимо

21. Ред за оценяване на проектни предложения:

Проектното предложение се оценява съгласно съответните разпоредби на Раздел III „Директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ от Глава трета „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ на ЗУСЕФСУ и по посочения в чл. 44, ал. 5 от ЗУСЕФСУ ред, както и в съответствие с правилата за директно предоставяне на конкретен бенефициент, регламентирани в Постановление № 23 на МС от 13.02.2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 - 2027 г. (ПМС №23/2023 г.).

Оценката по настоящата процедура се извършва от оценителна комисия, определена със заповед на Ръководителя на Управляващия орган (издадена в двуседмичен срок от датата на подаване на проектното предложение). Оценката се извършва на един етап и се документира чрез попълване на оценителен лист в ИСУН, който включва всички приложими критерии. Комплексната оценка включва както проверка относно административното съответствие на проектното предложение и допустимост на кандидата и проектните дейности, така и оценка по същество. За да бъде одобрено за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, проектното предложение трябва да отговаря на всички критерии („ДА“ или „Неприложимо“) съгласно Таблицата за комплексна оценка на проектното предложение, посочена в **Методология и критерии за оценка на проектно предложение по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ (Приложение VIII към Условието за кандидатстване).**

В съответствие с чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕФСУ, съответно чл. 25, ал. 4 от ПМС №23/2023 г. оценяването на проектното предложение се извършва в срок до три месеца от крайния срок за подаването му, посочен в т. 25 от настоящите Условия за кандидатстване.

¹⁸ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

¹⁹ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

В случай на установени по време на оценката нередовности, непълноти и/или несъответствия на документите, оценителната комисия изпраща на кандидата уведомление за установените нередовности, непълноти и/или несъответствия и определя разумен срок за тяхното отстраняване, при спазване на действащата нормативна уредба, като срокът не може да бъде по-кратък от 7 дни. В уведомлението, което се изпраща на кандидата, задължително се съдържа информация, че неотстраняването на установените нередовности може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата. Срокът по оценяване на проектното предложение спира да тече до датата на отстраняването им. Оценката продължава до постигане на пълно съответствие с критериите за оценка (отговор „ДА“ или „Неприложимо“ на всички позиции в оценителната таблица). Искането за предоставяне на информация/документи се изпраща чрез Модул „Оценителна сесия“, раздел „Комуникация“ на ИСУН, за което кандидатът получава съобщение на електронния адрес, посочен при регистрацията на потребителя, подал проектното предложение. Предвид това, промени в профила на кандидата в ИСУН не са допустими. В случай че кандидатът не отстрани в срок нередовност, непълнота и/или несъответствие спрямо изискванията, производството по процедурата може да бъде прекратено.

Допълнителна информация от кандидата може да бъде предоставена само по искане на оценителната комисия. За дата на представяне на документите/информацията се счита датата на отговор в ИСУН. Техническият процес, свързан с представянето на допълнителна информация/документация, е описан в Ръководството за потребителя за модул „Е-кандидатстване“ в ИСУН, което е налично на следния адрес: <https://eumis2020.government.bg/bg/s/Home/Manual>.

По време на оценката комисията за оценка ще извършва проверка дали всички дейности, включени в проектното предложение са допустими. В случай че по време на оценката се установи наличие на недопустими дейности и/или разходи, необосновани разходи, дублиране на заложените дейности и/или разходи, надвишаване на максималния размер на безвъзмездната финансова помощ или на максималния размер на разход, определен в настоящите Условия за кандидатстване, промяна на размерите на единичните разходи, определени в настоящите Условия за кандидатстване, или други несъответствия, съответните разходи от бюджета на проекта (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) ще бъдат служебно коригирани или премахнати от оценителната комисия, или на кандидата ще бъдат предоставяни указания и срок за отстраняване на установените нередовности, непълноти и/или несъответствия.

22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения:

Оценката по настоящата процедура се извършва въз основа на критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на Програма „Образование“ 2021-2027 (КН на ПО), описани в Методология и критерии за оценка на проектно предложение по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ (Приложение VIII към Условията за кандидатстване).

Не се допуска въвеждането на допълнителни критерии за оценка или изменение на критериите по време на провеждането на процедурата.

В рамките на настоящата процедура кандидатът може да подаде само едно проектно предложение.

23. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения:

Подаването на проектното предложение по настоящата процедура се извършва в съответствие с разпоредбите на Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от европейските фондове при споделено управление (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН. Цялата информация е качена на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg/>.

Подаването на проектното предложение по настоящата процедура се извършва изцяло по електронен път чрез попълване на уеб базиран Формуляр за кандидатстване и подаване на Формуляра и придружителните документи чрез ИСУН единствено с използването на Квалифициран електронен подпис (КЕП), чрез модула „Е-кандидатстване“ на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg/>.

КЕП, с който е подписан Формулярът за кандидатстване, следва да е на законния представител на кандидата или на оправомощено за целите на подаването на проектното предложение лице.

Подготовката и подаването на проектно предложение в ИСУН се извършва по следния начин:

Кандидатът влиза в ИСУН след регистрация чрез имейл и парола, избира настоящата процедура от „Отворени процедури“ и създава ново проектно предложение.

Проектно предложение по настоящата процедура се изготвя от кандидата, съгласно Указанията на Управляващия орган за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване (Приложение VII към Условията за кандидатстване).

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване:

Кандидатът по настоящата процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е необходимо да приложи чрез ИСУН следните документи:

1. Заповед за оправомощаване на лице, което да представлява Конкретния бенефициент и да подписва всички документи, свързани с подаването, оценката на подаденото проектно предложение (включително комуникация с оценителната комисия), предоставянето на документи, необходими за подписване на административния договор за предоставяне на БФП и изпълнението на проекта (ако е приложимо); *Прилага се, в случай че проектното предложение е подадено от лице, различно от официалния представител на кандидата.*

2. Декларация на кандидата/партньора – попълнена по образец (Приложение I към Условията за кандидатстване).

3. Декларация за партньорство – попълнена по образец (Приложение II към Условията за кандидатстване).

ВАЖНО!

Документът по т. 1 се подписва от официалния представител на кандидата. Документите по т. 2 и т. 3 се попълват и подписват от официалните представители на кандидата и на партньорите.

Посочените по-горе декларации следва да бъдат с дата след обявяване на настоящата процедура и предхождаща или съответстваща на датата на подаване на проектното предложение.

Към момента на кандидатстване обстоятелствата се декларират от кандидата,/партньора а преди подписване на административния договор за предоставяне на БФП се доказват:

- с официални документи, издадени от съответните компетентни органи за обстоятелствата, за които такива документи се издават или заверени копия от тях, като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление;

- с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

4. Автобиографии по образец (Приложение III към Условието за кандидатстване), попълнени и подписани от членовете на основния екип за организация и управление на проекта, придружени от документ/и, доказващи извършения подбор на членовете на екипа. *Прилагат се само за основния екип за организация и управление на проекта, който включва ръководител на проекта; заместник-ръководител на проекта/водеци координатори по дейности; счетоводител на проекта/ финансов координатор; координатор на екипите във висшите училища; експерт видимост, прозрачност и комуникация.*

5. Помощна таблица за попълване на бюджет в ИСУН по образец (Приложение IV към Условието за кандидатстване);

6. Оферти за услуги и/или проучвания в интернет – с предложени цени от доставчика на услугата от минимум два източника за доказване на планиран разход. Прилагат се за разходи, за които в т. 14 от Условието за кандидатстване не е определена единна ставка или единичен разход.

25. Краен срок за подаване на проектните предложения:

Крайният срок за подаване на проектното предложение, подписано с Квалифициран електронен подпис (КЕП) през системата ИСУН, е:

не по-късно от 17,30 часа на 12.08.2024 г.

26. Допълнителна информация:

Проектното предложение по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ следва да бъде подадено **само** по електронен път с Квалифициран електронен подпис (КЕП) на законния представител на кандидата или на оправомощено за целите на подаването на проектното предложение лице като се използва Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН) - <https://eumis2020.government.bg>.

Съгласно чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ кандидатът по процедурата може да иска разяснения във връзка с Насоките за кандидатстване в срок до три седмици преди изтичането на срока за кандидатстване. Въпроси относно попълването на документацията за кандидатстване се задават в писмена форма чрез електронната система ИСУН, секция „Разяснения по процедурата“.

Разясненията от страна на Управляващия орган се утвърждават от Ръководителя на Управляващия орган или оправомощено от него лице. Разясненията се дават по отношение на Условието за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното

предложение и са задължителни за кандидата. Въпросите на кандидата и разясненията на Управляващия орган се съобщават (публикуват) на интернет страницата на Управляващия орган <http://opnoir.bg>, в рубрика „Въпроси и отговори“ и в ИСУН: <https://eumis2020.government.bg> (към документите по процедурата), съответно се изпращат до кандидата по процедурата, в 10-дневен срок от получаване на искането, но не по-късно от две седмици преди изтичането на срока за кандидатстване по процедурата.

Решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и сключване на административен договор:

При наличие на положителен резултат от оценяването, в едноседмичен срок от приключване на оценяването Ръководителят на Управляващия орган (РУО) взема решение за предоставянето на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение. Решението на РУО се обективира в административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретния бенефициент.

Решение за прекратяване на процедурата чрез директно предоставяне може да се вземе при следните случаи:

- Когато няма постъпило проектно предложение, в случай че е определен краен срок за подаване или когато подаденото проектно предложение е оттеглено;
- При спиране на финансирането по съответната програма или по част от нея;
- В случай че кандидатът не отстрани в срок нередовност, непълнота и/или несъответствие с изискванията.

Уведомяването на конкретния бенефициент за сключване на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се извършва писмено чрез ИСУН. Писменото уведомление съдържа и изискване на следните документи от кандидата, необходими за подписване на административния договор за предоставяне на БФП:

1. Декларация на кандидата/партньора (по образец), в случай че към датата на подписване на административния договор са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване (Приложение I);
2. Декларация за нередности – по образец (Приложение XIII);
3. Споразумение за партньорство по образец (Приложение XIV);
4. Финансова идентификация – по образец (Приложение XV);
5. Счетоводна политика на всички партньори, от която да е видно наличието на разделение на неикономическа от икономическа дейност;
6. Заявление за профил за достъп на ръководител на бенефициента до ИСУН – по образец (Приложение XIX) - в случай че същото не е подадено чрез „Профили за е-отчитане“ в ИСУН;
7. Заявление за профил за достъп на упълномощено от бенефициента лице до ИСУН – по образец (Приложение XX) - в случай че същото не е подадено чрез „Профили за е-отчитане“ в ИСУН.

Правата и задълженията, които възникват за бенефициента, са описани в приложения административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“ 2021-2027 (Приложение XI към Условието за изпълнение) и общите условия при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“

2021-2027 г. (**Приложение XII към Условието за изпълнение**), които са неразделна част от административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. В процеса на изпълнение на проекта, бенефициентът следва да се придържа към правилата и процедурите, описани в Условието за възстановяване на разходите по процедура BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ (**Приложение XVI от Условието за изпълнение**).

На основание чл. 49, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/1060 данните, посочени в чл. 49, параграф 3 от същия Регламент, ще бъдат направени достъпни за обществеността.

27. Приложения към Условието за кандидатстване:

Приложения за попълване и подаване в ИСУН:

- Образец на декларация на кандидата/партньора (Приложение I);
- Образец на декларация за партньорство (Приложение II);
- Образец на автобиография (Приложение III);
- Образец на помощна таблица за попълване на бюджет в ИСУН (Приложение IV);

Приложения за информация:

- Образец на формуляр за кандидатстване с проектно предложение (Приложение V);
- Указания на УО на Програма „Образование“ 2021-2027 за конкретния бенефициент Министерство на образованието и науката относно изискванията за сформирани екипи за организация и управление на проекти (Приложение VI);
- Указания на УО за попълване на електронен формуляр за кандидатстване по процедурата (Приложение VII);
- Методология и критерии за оценка на проектно предложение по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ (Приложение VIII);
- Таблица на единичните разходи и еднократни суми по процедура BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ и придружаващи документи (Приложение IX);
- Указания на министъра на финансите НФ-1/09.01.2024 г. за третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), Фонд "Убежище, миграция и интеграция" (ФУМИ), Фонд "Вътрешна сигурност" (ФВС), програмата по Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП), както и на средствата за финансиране на подхода "Водено от общностите местно развитие" от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ВМФР) на ЕС, за програмен период 2021 – 2027 г. (Приложение X);

Приложения към Условието за изпълнение:

- Образец на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. (Приложение XI);
- Общи условия при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. (Приложение XII);

- Образец на декларация за нередности (Приложение XIII);
- Образец на споразумение за партньорство (Приложение XIV)
- Образец на Финансова идентификация (Приложение XV);
- Условия за възстановяване на разходите по процедура BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“ (Приложение XVI);
- Въпросник за мониторинг на изпълнението на проекта (Приложение XVII);
- Таблица „Изменение на бюджет“ (Приложение XVIII);
- Заявление за профил за достъп на ръководител на бенефициента до ИСУН (Приложение XIX);
- Заявление за профил за достъп на упълномощено от бенефициента лице до ИСУН (Приложение XX).